

LAMPIRAN

Lampiran 1

1. Pembuatan larutan H₂SO₄ 1 M

$$\rho \text{ H}_2\text{SO}_4 = 1,84 \text{ kg/L}$$

$$\text{dalam } 1 \text{ L} = 1,84 \text{ kg} = 1840 \text{ gram}$$

$$\text{Mr H}_2\text{SO}_4 = 98,08 \text{ g/mol}$$

$$\text{Mol H}_2\text{SO}_4 \text{ dalam } 1 \text{ L} = \frac{1840 \text{ g}}{98,08 \text{ g/mol}} = 18,76 \text{ mol}$$

$$18,76 \text{ mol/L} = 18,76 \text{ M}$$

$$V_1.N_1 = V_2.N_2$$

$$V_1. 18,76 \text{ M} = 100. 1 \text{ M}$$

$$V_1 = 5,33 \text{ ml}$$

Untuk membuat larutan H₂SO₄ 1 M dilakukan melalui mengencerkan 5,33 mL H₂SO₄ pekat menjadi 100 mL larutan dengan penambahan akuades.

2. Pembuatan Larutan H₂SO₄ 2×10^{-3} M dibuat dari larutan H₂SO₄ 1 M

$$V_1.N_1 = V_2.N_2$$

$$V_1. 1 \text{ M} = 500. 2 \times 10^{-3} \text{ M}$$

$$V_1 = 1 \text{ ml}$$

3. Pembuatan Larutan HNO₃ 1 M

$$\rho \text{ HNO}_3 = 1,4 \text{ kg/L}$$

$$\text{dalam } 1 \text{ L} = 1,4 \text{ kg} = 1400 \text{ gram}$$

$$\text{mol HNO}_3 \text{ dalam } 1 \text{ L} = \frac{1400 \text{ g}}{63 \text{ g/mol}} = 22,22 \text{ mol}$$

$$22,22 \text{ mol/L} = 22,22 \text{ M}$$

$$V_1 \times N_1 = V_2 \times N_2$$

$$V_1 \times 22,22 \text{ M} = 250 \text{ mL} \times 1 \text{ M}$$

$$V_1 = 11,25 \text{ mL}$$

Untuk membuat larutan HNO_3 0,1 M dilakukan dengan mengencerkan 11,25 mL HNO_3 p.a dalam labu takar 250 mL sampai tanda tera.

4. Pembuatan Larutan HNO_3 2×10^{-3} M dibuat dari larutan HNO_3 1 M

$$V_1 \times N_1 = V_2 \times N_2$$

$$V_1 \times 1 \text{ M} = 500 \times 2 \cdot 10^{-3} \text{ M}$$

$$V_1 = 1 \text{ mL}$$

5. Pembuatan Larutan AgNO_3 0,25 M 100 mL

$$\text{gram AgNO}_3 = M \times \text{Ar AgNO}_3$$

$$= 0,25 \text{ mol/L} \times 169,87 \text{ g/mol}$$

$$= 42,87 \text{ gram / L}$$

jadi dalam dalam 1 liter larutan terdapat 42,87 gram AgNO_3 . Untuk membuat

100 mL larutan AgNO_3 0,25 M diperlukan AgNO_3 sebanyak:

$$V_1 \times N_1 = V_2 \times N_2$$

$$V_1 \times 0,25 \text{ M} = 50 \text{ mL} \times 2 \times 10^{-3} \text{ M}$$

$$V_1 = 0,4 \text{ M}$$

Untuk membuat larutan AgNO_3 2×10^{-3} M dilakukan dengan mengencerkan

0,4 mL AgNO_3 0,25 M dalam labu takar 50 mL sampai tanda tera.

6. Pembuatan Larutan CuSO_4 0,25 M 100 mL

$$\text{gram CuSO}_4 = M \times \text{Ar CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$$

$$= 0,25 \text{ mol/L} \times 249,68 \text{ g/mol}$$

$$= 62,42 \text{ gram / L}$$

jadi dalam dalam 1 liter larutan terdapat 62,42 gram CuSO₄.5H₂O. Untuk membuat 100 mL larutan CuSO₄ 0,25 M diperlukan CuSO₄.5H₂O sebanyak:

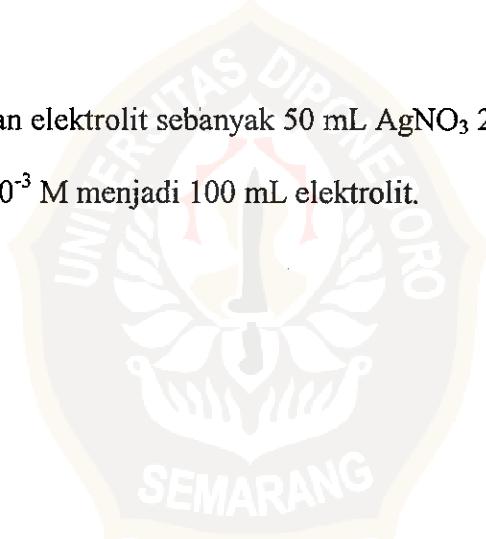
$$V_1 \times N_1 = V_2 \times N_2$$

$$V_1 \times 0,25 \text{ M} = 50 \text{ mL} \times 2 \times 10^{-3} \text{ M}$$

$$V_1 = 0,4 \text{ M}$$

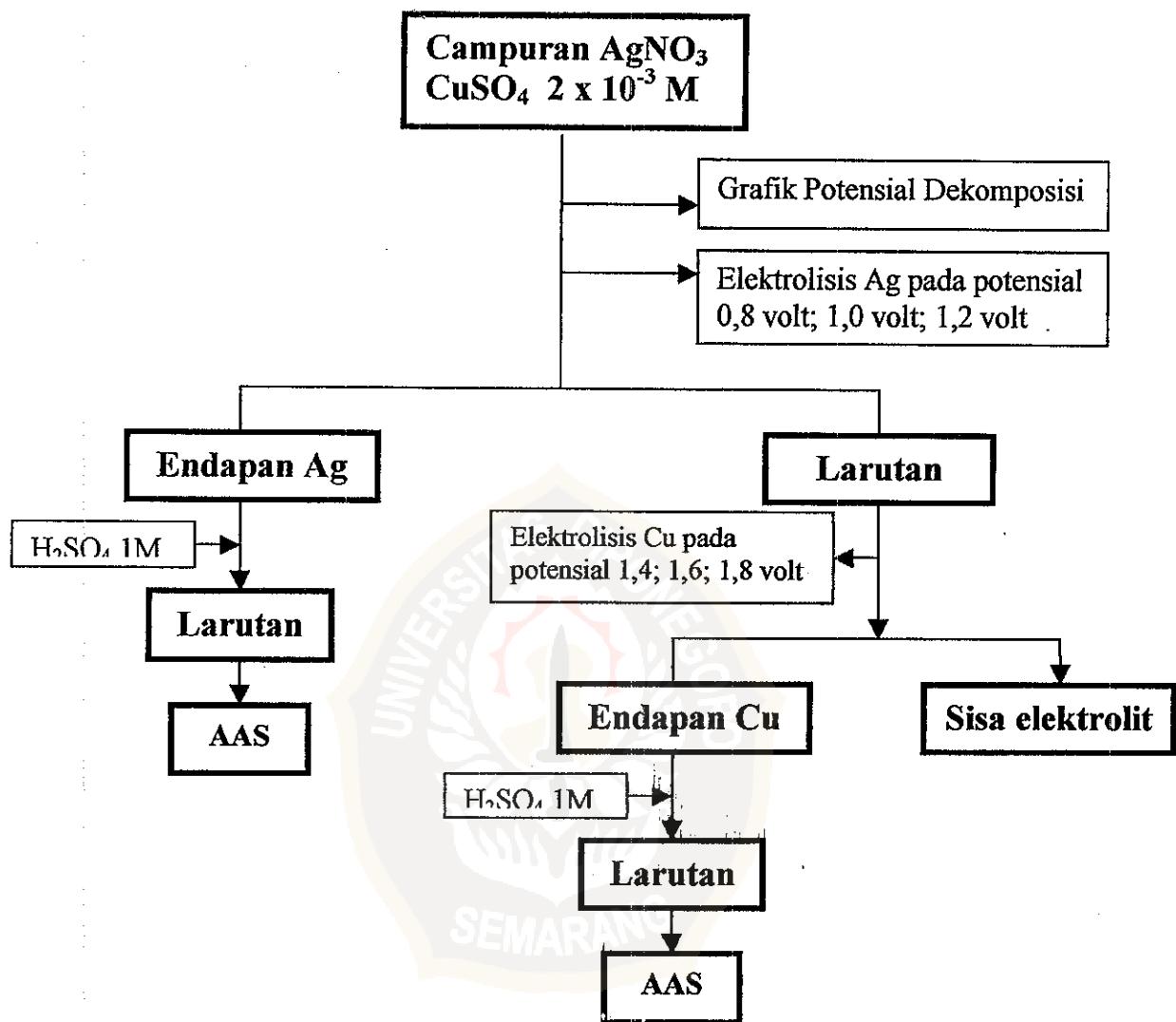
Untuk membuat larutan CuSO₄ 2 × 10⁻³ M dilakukan dengan mengencerkan 0,4 mL CuSO₄ 0,25 M dalam labu takar 50 mL sampai tanda tera.

7. Pembuatan larutan elektrolit sebanyak 50 mL AgNO₃ 2 × 10⁻³ M ditambah 50 mL CuSO₄ 2 × 10⁻³ M menjadi 100 mL elektrolit.

Lampiran 2.

SKEMA KERJA

Lampiran 3.

Penentuan potensial dekomposisi

t.(menit)	Potensial (volt)	i(mA) H_2SO_4 HNO_3 1×10^{-3} M	i(mA) $AgNO_3$ $CuSO_4$ 1×10^{-3} M
0	0,00	0,01	0,05
5	0,20	0,01	0,13
10	0,40	0,02	0,21
15	0,60	0,06	0,49
20	0,80	0,20	0,94
25	1,00	0,53	1,80
30	1,20	0,74	3,25
35	1,40	1,09	4,39
40	1,60	1,51	6,96
45	1,80	2,34	8,46
50	2,00	3,93	11,38

Lampiran 4.

Tabel Elektrolisis Ag

T menit	Arus (mA) pada Potensial 0,8 volt	Arus (mA) pada Potensial 1,0 volt	Arus (mA) pada Potensial 1,2 volt
0	2,16	3,80	5,83
5	2,36	2,78	5,53
10	2,40	2,71	5,03
15	2,28	2,62	4,71
20	2,00	2,60	4,46
25	1,75	2,64	4,21
30	1,57	2,65	4,07
35	1,51	2,63	3,95
40	1,48	2,62	4,15
45	1,50	2,58	4,20
50	1,64	2,57	4,20
55	1,72	2,65	4,15
60	1,85	2,70	4,26
65	1,88	2,80	3,94
70	1,94	2,60	3,96
75	2,01	2,73	3,88
80	2,04	2,75	4,18
85	2,07	2,76	4,27
90	2,07	2,75	4,24
95	2,08	2,76	4,20
100	2,12	1,77	3,97
105	2,14	1,80	3,89
110	2,16	1,80	3,90
115	2,17	1,81	3,98
120	2,18	1,84	4,02
125	2,17	1,86	4,10
130	2,16	1,89	3,95
135	2,16	1,94	3,74
140	2,21	1,93	3,71
145	2,27	1,96	3,64
150	2,27	1,97	3,41
155	2,38	1,98	2,96
160	2,61	2,04	2,86
165	2,98	2,09	2,72
170	3,21	2,12	2,81
175	3,43	2,07	2,72
180	3,57	1,97	2,65
185	3,64	1,98	2,47

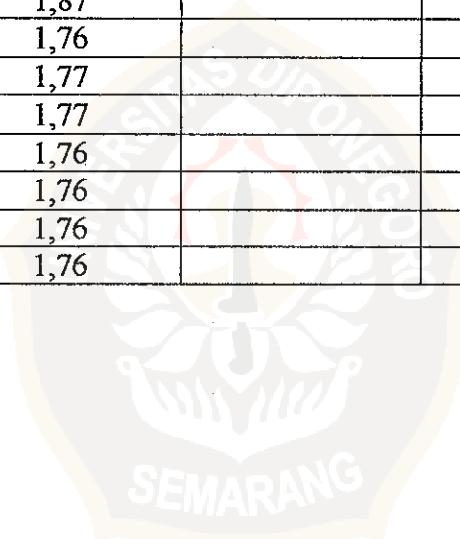
190	3,87	2,01	2,34
195	3,94	2,01	2,32
200	3,99	2,01	2,43
205	4,07	2,01	2,40
210	4,32	2,04	2,57
215	4,45	2,06	2,48
220	4,57	2,08	2,49
225	4,61	2,12	2,53
230	4,68	2,18	2,52
235	4,74	2,22	2,41
240	4,76	2,09	2,37
245	4,78	2,08	2,49
250	4,89	2,02	2,53
255	4,95	1,98	2,54
260	5,08	2,01	2,67
265	5,13	1,98	2,74
270	5,07	2,08	2,96
275	5,08	2,07	2,98
280	4,98	2,72	2,98
285	4,85	2,62	2,79
290	4,81	2,66	2,82
295	4,78	2,52	2,84
300	4,64	2,52	2,83
305	4,52	2,52	2,84
310	4,37	2,52	2,84
315	4,37	2,52	2,84
320	4,37		
325	4,37		

SEMARANG
STATE UNIVERSITY

Tabel Elektrolisis Cu

T menit	Arus (mA) pada Potensial 1,4 volt	Arus (mA) pada Potensial 1,6 volt	Arus (mA) pada Potensial 1,8 volt
0	2,78	3,72	5,02
5	2,59	2,31	490
10	2,15	2,79	4,74
15	2,00	2,37	4,54
20	1,87	2,58	4,51
25	1,85	2,72	4,57
30	1,82	2,61	4,57
35	1,79	2,58	4,53
40	1,77	2,50	4,57
45	1,75	2,42	4,56
50	1,72	2,38	4,60
55	1,71	2,34	4,59
60	1,68	2,33	4,61
65	1,71	2,34	4,68
70	1,72	2,27	4,70
75	1,75	2,18	4,73
80	1,63	205	4,78
85	1,61	2,03	4,83
90	1,66	2,00	4,84
95	1,65	1,98	4,86
100	1,58	1,98	4,90
105	1,70	1,98	5,00
110	1,74	2,00	5,07
115	1,81	2,03	5,11
120	1,82	2,06	5,21
125	1,89	2,07	5,19
130	1,07	2,03	5,16
135	1,22	2,07	5,14
140	1,36	2,09	5,12
145	1,37	2,08	5,18
150	2,71	2,08	5,13
155	2,86	2,08	5,25
160	2,90	2,13	5,28
165	2,89	2,11	5,34
170	2,81	2,13	5,36
175	2,72	2,15	5,35
180	2,41	2,16	5,40
185	2,27	2,28	5,42
190	2,12	2,43	5,40
195	2,17	2,69	5,43

200	2,20	2,76	5,42
205	2,26	2,84	5,37
210	2,05	2,97	5,41
215	1,90	2,61	5,36
220	1,87	2,15	4,96
225	1,81	2,13	4,98
230	1,83	2,09	4,98
235	1,90	2,06	4,98
240	1,92	2,03	4,99
245	1,94	1,80	
250	1,97	1,75	
255	1,96	1,75	
260	1,97	1,74	
265	1,94	1,75	
270	1,94	1,74	
275	1,89	1,74	
280	1,87		
285	1,76		
290	1,77		
295	1,77		
300	1,76		
305	1,76		
310	1,76		
315	1,76		

SEMARANG

Lampiran 5.

CONTOH PERHITUNGAN

Pengendapan Ag 0,8 volt

Berat endapan (W_{app}) = 40,800 mg

Berat endapan hasil analisis AAS (W_{AAS}) = 28,576 mg

$$\text{Kemurnian endapan} = \frac{\omega_{AAS}}{\omega_{app}} \times 100 \% = 70,182 \%$$

$$Q_{APP} = \frac{W \times 96500}{Ar \cdot X}$$

$$Q_{APP} = \frac{40,800 \cdot 10^{-3} \times 96500}{107,868} = 36500 \text{ coulomb}$$

$$\begin{aligned} Q_{teori} &= I_{\text{rata-rata}} \times t_{\text{total}} \\ &= 3,266 \times 10^{-3} \times 325 \times 60 \text{ dtk} \\ &= 63,687 \text{ coulomb} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Rendemen Faraday (Efesiensi)} &= \frac{Q_{APP}}{Q_{teori}} \times 100 \% \\ &= \frac{36500}{63,687} \times 100 \% = 57,311 \% \end{aligned}$$

Lampiran 6.**Gambar 1. Rangkaian alat elektrolisis**